

בלבבי משכון אבנה

נקודה

מתוך הפרשה

וישלה

כתיב בפרשת וישלה (לב, כח), אחרי שיעקב נאבק עם שרו של עשיו; "וַיֹּאמֶר אֱלֹיוּ מַה־שָּׂמַךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב". ויש להתבונן ולהבין, מדוע הוסיפה התורה הקדושה לכתוב "אֱלֹיוּ", ולא הסתפקה בכגון שכתבה לעיל (שם, כז) "וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר" – פניית שרו של עשו ישירות אל יעקב בלי לכתוב "אֱלֹיוּ". ובמילים אחרות, והיינו הך, מה מוסיף לנו המילה "אֱלֹיוּ" בפסוק.

ביארו מורינו הרב שליט"א

לזה גמלים ולזה גמלים, אמר לו העבר את שלי ואני אעביר את שלך, העביר המלאך את של יעקב אבינו כהרף עין, והיה יעקב מעביר וחוזר ומשכח, מעביר וחוזר ומשכח כח כל הלילה (בחינת עקב-עקבה), א"ל פרקמוס (מכשף). אמר רב פנחס, באותה שעה נטל יעקב אבינו פוקרין (גיזת צמר) ונתן לו בתוך צוארו (לחונקו), ואמר לו פרקמוס פרקמוס (לא חרשין מצליחין בלילא). אמר רב הונא, בסוף אמר המלאך אני מודיעו עם מי הוא עוסק, מה עשה, נתן אצבעו בארץ, התחילה הארץ תוססת אש, אמר לו יעקב מן דא את מדחיל לי, אנא כוליה מינה, הה"ד (עובדיה א, יח) וְהָיָה בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ וגו', עכ"ל.

והבן שתחילה כשנלחם עם יעקב נראה לו כעכו"ם וכליסטים, ואז כתיב וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר, בבחינת חושך, העלם. וזהו מדרגת המלאך שנעלם עתה מהותו, ונ-

נבאר ראשית באיזה דמות התגלה שרו של עשו ליעקב, ולפ"ז נבוא לתרץ את הדיוק בפסוק.

כתיב (בראשית לב, כה) "וַיִּנָּתֶן יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר". ואמרו (חולין צא ע"א) וז"ל, רבי שמואל בר נחמני אמר, כעכו"ם נדמה לו, דאמר מר: ישראל שנטפל לו עכו"ם בדרך – טופלו לימינו. רב שמואל בר אחא קמיה דר' פפא משמיה דרבא בר עולא אמר: כתלמיד חכם נדמה לו, דאמר מר: המהלך לימין רבו – הרי זה בור, עכ"ל. והביאור, שחציו העליון היה בבחינת תלמיד חכם, כנגד שם ישראל. וחד ציו התחתון היה בבחינת עכו"ם, כנגד שם יעקב, ודו"ק.

ואמרו חז"ל (בראשית רבה (וילנא) פרשה עז סימן ב) וז"ל, רבנן אמרו לארכיליסטים (שמו של: שר של ליסטים) נדמה לו, לזה צאן ולזה צאן,

ראה כאיש, כעכו"ם, כליסטים. ואז כתיב וַיֵּרָא
כִּי לֹא יָכֹל לֹא וַיֵּגַע בְּכַף־יָרְכוֹ, והיינו שנלחם
עם יעקב במדרגת איש עכו"ם. ולכך העלו
אבק ברגליהם, כמ"ש בחולין שם ויאבק, לשון
אבק, מדרגת הסתרה וכדרך אבק שמסתיר את
האור. אולם אח"כ לבסוף אמר המלאך "אני
מודיעו עם מי הוא עוסק", (כלשון המדרש). ואז
מה עשה, נתן אצבעו בארץ, התחילה הארץ
תוססת אש, (כלשון המדרש) והיינו אותה ארץ
שתחילה העלתה אבק הסתרה, עתה התחילה
תוססת אש – שהאש מאירה. והיינו שמעתה
נדמה לו כתלמיד חכם. והיינו שעתה נגלה לו
בחציו העליון של המלאך, שזהו עיקר מהותו,
ודו"ק.

וזש"כ וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עֲלֶה הַשָּׁחַר, והיינו
שכאשר עולה השחר, הוסרה החשיכה ונגלה
האור, ואזי נשתנתה התראות המלאך כנ"ל
מאיש עכו"ם וליסטים שמעלה אבק, לגילוי
של אש, וזהו וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי. ואינו אמירה רק
כפשוטו ליעקב, אלא אמירה המגלה את עצם
ההיות, את המהות, והבן.

ואח"כ כתיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי מֶה־שָּׁמַךְ וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב, והיינו שעתה פונה ליעקב, למדרגה
התחתונה, יעקב – עקב. וזהו ויאמר "אליו",
ואזי כתיב וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר עוֹד שְׁמִי
כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנִי־
שָׁמַיִם וְתוֹכָל". ישראל, אש-ירל. והיינו שנגלה
שיעקב הוא אש, וכלשון המדרש הנ"ל, אנא
כוליה מינה, הה"ד וְהָיָה בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ, וזהו
נגלה דוקא כאשר עלה השחר.